

Lärarbristen är inte längre alarmerande, skrivs ned kraftigt

av Åsa Morberg, docent

Nu börjar prognoserna över lärarbristen svaja betänkligt igen. Nu, 2021, saknas det (troligen) 12000 behöriga lärare. År 2019 saknades det 45000 behöriga lärare. År 2017 saknades det 70000 behöriga lärare. Kurvorna över tillgång och efterfrågan har under cirka sjuttio år sett ut som ett alplandskap, med höga berg och djupa dalar. Det har alltid varit snabba ryck med åtgärder. Flera lärosäten exempelvis Högskolan i Gävle, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Kalmar etc. har drabbats av nedläggning av lärarutbildningen baserat på felaktiga prognoser.

Katastrofal brist har ändrats på mindre än ett decennium till ett mindre problematiskt underskott. Det har drabbat dels skolväsendet dels lärarutbildningarna vid landets lärosäten. Sist men inte minst har enskilda lärare drabbats. Många enskilda lärare har skolat om sig i tron att presenterat överskott skulle förhindra att de kunde få arbete i skolan.

Olika myndigheter lämnar olika bilder av den s.k. verkligheten, vilket skapar förvirring. Det är förödande att det inte finns en samstämmighet i beskrivningen av den s.k. verkligheten. Den statliga dimensioneringen av lärarutbildningen har misslyckats kapitalt.

Det kan inte vara en oöverstigligt svår uppgift att planera för bättre balans i tillgång och efterfrågan. Det finns goda statistiker och vi vet mycket om lärares tjänstgöringsbenägenhet. Det finns statistik över antalet födda barn. Hur ska man få bättre och framför allt säkrare underlag för beslut om dimensionering och lokalisering?

Jag förordar att staten helt enkelt lägga ned all styrning av lärarutbildningen. Överlämna till de lokala lärosätena att besluta om dimensioneringen av lärarutbildningen. Det finns kloka lokala lärarutbildare, lokala statistiker, lokala strateger, intresserade kommuner runt lärosätena. Lokala beslut om dimensionering kan absolut inte bli mera fel, än det blir idag. Staten klarar helt enkelt inte att styra lärarutbildningens dimensionering.

Vems fel är det här egentligen? Vem ska utses till syndabock? Skolpolitiker är den grupp som oftast klarar sig bäst i mediadrevet. Men det är inte säkert nu. Politiker kan själva kritisera skolan. Utan att se att det är politikerna själva som ger ramarna och riktlinjerna för verksamheten., dvs. man skjuter sig själv i foten.

Det kan inte vara en oöverstigligt svår uppgift att planera för bättre balans i tillgång och efterfrågan. Dimensioneringen bygger på SCB:s befolkningsstatistik. Det behövs bättre och framför allt säkrare beslut om dimensionering. Staten klarar inte detta. Det finns en lång historik som visar detta.

Avveckla den statliga styrningen av dimensioneringen av lärarutbildningen. Överlåt till de lokala lärosätena att dimensionera sin lärarutbildning. Det kan troligen inte bli värre än det är idag?